

MEZINÁRODNÍ DEN ARCHEOLOGIE

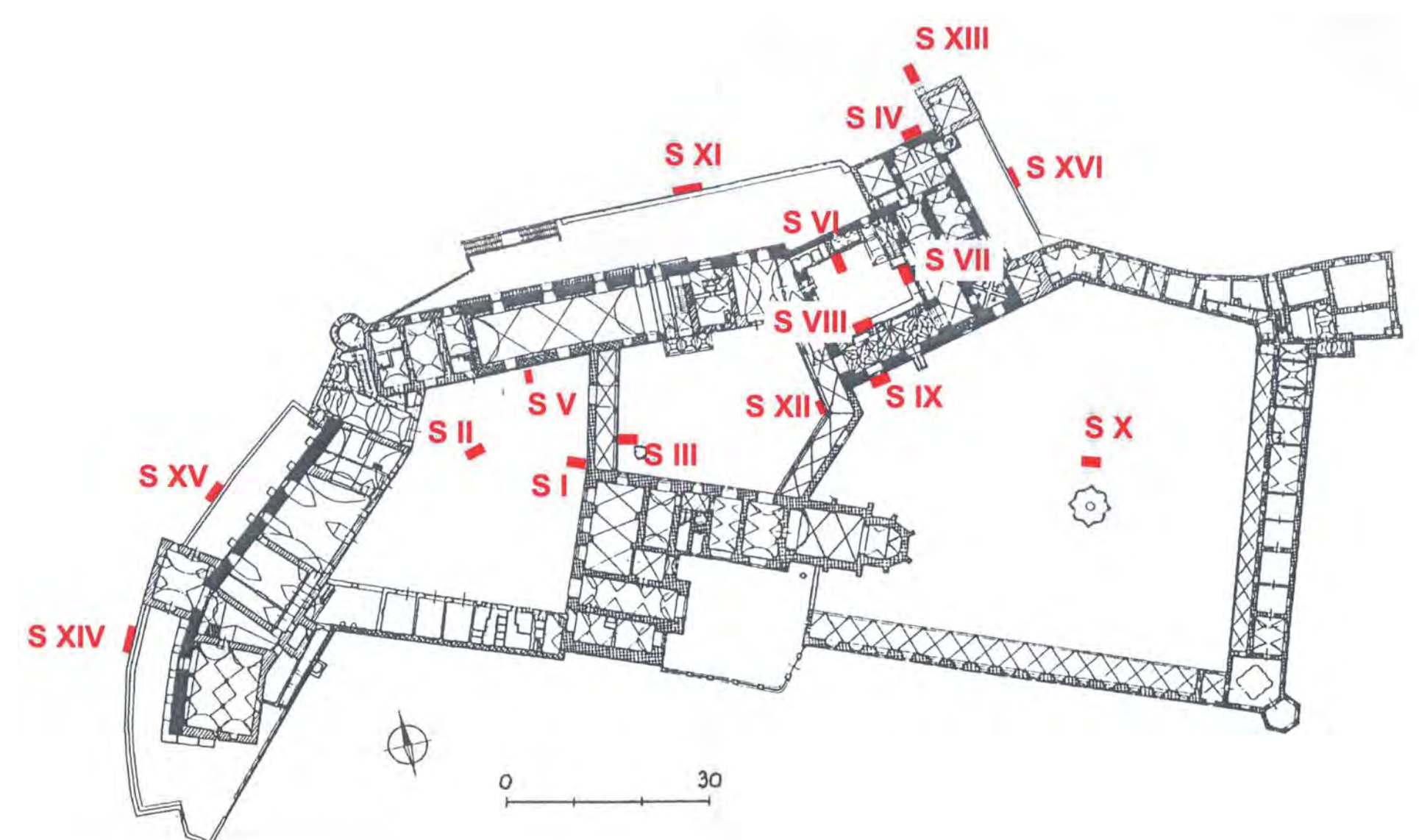
Archeologický výzkum na náměstí Zachariáše z Hradce 1 a na zámku v Telči

V období podzim–zima roku 2017 prováděl referát archeologie NPÚ, ÚOP v Telči (vedoucí výzkumu P. Macků) ve spolupráci s archeologickým oddělením Muzea Vysočiny v Jihlavě pod vedením D. Zimoly předstihový záchranný archeologický výzkum zámku v Telči v rámci chystané rekonstrukce zámku „Náměstí

Zachariáše z Hradce 1 – Zámek – stavební úpravy.“ Projekt byl financován z prostředků Programu pro podporu záchranných archeologických výzkumů.

Zámek v Telči od severu. Foto P. Macků

Půdorys zámku v Telči s vyznačením provedených sond. Autor D. Zimola

V rámci výzkumu bylo vykopáno a dokumentováno 12 sond, tři na hospodářském dvoře (sondy I, II, V), dvě v hlavním nádvoří (sondy III, XII), tři na tzv. malém dvorku (sondy VI, VII, VIII), dvě v zahradě (sondy IX, X) a dvě v zámeckém parku (sondy IV, XIII). Sondy byly položeny

v místech budoucích stavebních zásahů s cílem zjistit stratigrafickou situaci, případně detekovat archeologické objekty a zjistit trasy vedení starších sítí. Dále byly dokumentovány čtyři sondy geologického průzkumu situace v přilehlém parku (sondy XI, XIV, XV, XVI).

Na malém dvorku, v místech předpokládaného středověkého jádra hradu, bylo v sondě VII odhaleno několik zdí do hloubky až 4 m pod stávající dlažbou. Tyto kvalitní kamenné zdi tvořily pravděpodobně stěny původního paláce gotického hradu, jehož suterén a sklepní prostor nebyly při pozdně gotické přestavbě hradu či renesanční přestavbě na zámek v druhé polovině 16. století zcela rozebrány, ale zasypány stavebním a kuchyňským odpadem. Odpadní vrstvy obsahovaly četné zlomky keramických nádob, jejichž užití v hradní kuchyni můžeme rámcově datovat do 15. století. Dostaly se sem při úpravách středověkého hradu na konci 15. století, méně pravděpodobně v souvislosti se stavbou renesančního zámku Zachariášem z Hradce v padesátých letech 16. století.

Malý dvorek. Foto D. Zimola

Nejdůležitějším nálezem v sondě VII je zeď č. 921, pohřbená asi 30 cm pod dlažbou dvora a renesančním schodištěm, datovaným do roku 1563, která není kolmá na žádnou ze stávajících zdí na malém dvorku. Na její východní interiérové straně se nachází dva průrazy pro okna nebo dveře, jeden menší výklenek, zřejmě nika pro vestavěnou skříň, a v jedné rovině se nacházející tři kapsy pro trámy, které nesly dřevěný strop a podlahu, nejspíše mezi sklepem a přízemím/suterénem. Výzkum sondy musel být z bezpečnostních důvodů ukončen v hloubce 4 m. Podle situace ve sklepě sousedního paláce lze soudit, že původní úroveň, na níž byl hrad v 2. polovině 14. století postaven, se nachází 5–6 m pod současnou úroveň terénu. Dispozice jádra hradu byla mnohem odlišnější od dnešního stavu, než se dosud soudilo.

Sonda č. IX v zahradě. Foto D. Zimola

V sondě v zámecké zahradě těsně u vchodu do renesančního křídla, kde se dnes nachází obřadní svatební síň, bylo v malém prostoru vymezeném sondou několik kostrových pohřbů nad sebou v anatomické poloze na zádech, orientovaných hlavou k západu. Pohřby byly bez milodarů a datovacího materiálu a část z nich byla poškozena mladší cihlovou zdí postavenou u zazděného vchodu z mladšího období, patrně při úpravách zahrady v 19. století. Vzhledem k absenci hrobové výbavy typické pro středověk a poměrně velké vzdálenosti od farního kostela lze vyslovit hypotézu, že se jedná o součást ještě středověkého pohřebiště, které se nacházelo v blízkosti dosud neznámé svatyně.

Sonda VII. Foto D. Zimola

Stanislav Vohryzek, NPÚ, ÚOP v Telči

Literatura: Zimola, D.: Zpráva o archeologické akci. Archeologický výzkum Telč – náměstí Zachariáše z Hradce 1 – Zámek. Č. j. 58-17. Muzeum Vysočiny Jihlava.

